

Naša anketa

Tento týždeň si po 76-krát pripomenieme Výročie SNP. Čo to pre vás znamená?

Jana Vašková, členka ZO SZPB, Nitra-Horné Mesto: – Znamená to veľa, spomienka na môjho otca, ktorý bol aktívny účastník SNP, a na mnohých ďalších, ktorí sa obetovali s nasadením vlastného života za našu slobodu.

Ján Folvarský, člen oblastnej revíznej komisie, Stará Ľubovňa: – Historický medzník v dejinách slovenského národa, nezmažateľný a neprekonateľný hrdinský čin mnohých vlastencov za oslobodenie spod fašistického jarma. Veľké hrdinstvo, obeť a neskonale túžba žiť v mieri, slobode a pokojnom živote všetkých Slovákov a Sloveniek. Neskutočný čin položený ako základ slobodného, mierumilovného, šťastného a bohatého života všetkých ľudí dobrej vôle. Nehynúci a vždy upozorňujúci odkaz hrdinov, ktorí položili svoje životy, aby my sme boli šťastní, slobodní a nezabúdali na ich hrdinské počiny a veľké prejavy vlastenectva.

Jaroslav Bulko, predseda ObIV SZPB, Žiar nad Hronom: – Pripomenúť si 76-krát Výročie SNP pre nás to znamená, že občania Slovenskej republiky si ho vážia a s úctou naň spomínajú.

76 rokov je vek jednej generácie. Priamych účastníkov postupne strácame. Chráňme preto odkaz SNP a pamätníky, ktoré nám pripomínajú hrdinský boj za slobodu. O to viac odkaz SNP musí byť dôležitým historickým medzníkom pre mladú generáciu. Nebyť SNP a národno-oslobodzovacieho boja, nebolo by Slovensko slobodnou krajinou pre nás všetkých.

Tatiana Buzinkaiová, Štefan Buzinkai, členovia SZPB, Bratislava: – SNP pre nás znamená významný historický medzník nášho národa a to nielen v deň jeho výročia. Pre nás je to aj posolstvo našich otcov, ktorí obaja boli účastníkmi SNP. Snažíme sa myšlienky SNP vysvetľovať a prenášať aj našim vnukom.

Václav Homišan, predseda ObIV SZPB, Stará Ľubovňa: – Tento deň mi každoročne pripomína statočnosť a nebojnosť našich otcov a dedov bojujúcich so zbraňou v ruke proti fašistickej plíage, za slobodu a ideály demokracie, za mier pre budúce generácie nehľadiac na svoj život. Stretnutie s týmito výnimočnými ľuďmi mi dodáva silu do ďalšieho života a boja proti súčasným prejavom neofašizmu a extrémizmu. Vidieť na tvári človeka úsmev, je to najväčšie šťastie na našej planéte. Mier si nedajme zobrať za žiadnu cenu!

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička

Odkiaľ bolo najviac US otrokov?

Americkí vedci – genetici na základe výskumu 50 tisíc ľudí nazvali krajinu, z ktorej USA vyviezli najviac otrokov. DNA testy prezradili, že väčšina otrokov bola do USA dovezená z Nigérie, píše The New York Times.

Šéf výskumu Steven Micheletti stanovil, že otrokov spočiatku vozili z Argentíny na karibské ostrovy, ktoré patrili V. Británii a odtiaľ ich posielali do USA. V krvi amerických černochoch sa našli aj stopy po predkoch z Gambie, Beninu a Senegal. Ukazuje sa tiež, že väčšina z dovezených černochoch boli ženy.

-r-

Máme povinnosť poukazovať na príčiny a dôsledky fašistickej ideológie

Tragédiu bývalej osady Kalište (počas 2. sv. vojny a SNP bola centrom tzv. Partizánskej republiky), ktorú 16. marca 1945 vypálili a jej obyvateľov porazili nemeckí nacisti, sme si pripomenuli 15. augusta pietnou spomienkou.

Beštiálne a bezdôvodné vraždenie vyše troch stoviek nemeckých vojakov po sebe zanechalo spúšť. Z pôvodných 42 domov ostalo stáť iba šesť. Podľa historických prameňov bolo pri vypálení obce zavraždených 39 ľudí, pričom medzi obeťami boli okrem obyvateľov aj chorí a ranení partizáni v bunkroch za dedinou.

Život sa už do Kališťa nikdy nevrátil. Je jedinou z vypálených obcí, ktorá nebola obnovená. V súčasnosti je národnou kultúrnou pamiatkou

s pamätníkom obetiam tragédie, zachovanou kaplnkou a dvoma zrekonštruovanými domami, v ktorých je umiestnená expozícia zobrazujúca históriu obce a Partizánskej republiky. Z ostatných domov je možné vidieť zrekonštruované základy s informačnými tabuľami.

Na spomienkovom podujatí sa zúčastnili aj dvaja z trojice najvyšších ústavných činiteľov predsedu NR SR Boris Kollár a premiér Igor Matovič, diplomati, zástup-

ovia samospráv a štátnej správy, členovia SZPB, vrátane predsedu Pavla Sečkára, preživší vraždenie Milan Kaliský (mal vtedy 7 rokov, matka ho zachránila tak, že ho hodila do snehu) a ďalší občania.

Oslobodení Kališťania našli nový domov v okolitých obciach a v Banskej Bystrici, kde im štát postavil rodinné domy na ulici Nové Kalište.

Národná kultúrna pamiatka Kalište (NKP) navždy nesie odkaz veľkej tragédie. „Dnes tu stojíme a pripomínáme si tento ohavný čin, ktorý sa už nikdy nesmie zopakovať. Roz-

(Pokračovanie na str. 3)

Generálny tajomník OSN o „novej globálnej dohode“

Potrebujeme „novú globálnu dohodu“, ktorá vytvorí mnoho spravodlivejší celosvetový poriadok na Zemi, vyhlásil Antoniu Guterres.

„Pandémia koronavírusu odhalila žalostný odstup medzi vlastnými

záujmami a záujmami spoločnosti, a taktiež ohromné medzery v riadiacich štruktúrach a etických rámcoch,“ zacitovala ho agentúra TASS.

Podľa Guterresa na likvidáciu týchto nedostatkov treba uzavrieť novú spoloč-

čenskú dohodu. „Tá zabezpečí omnoho širšie a spravodlivejšie rozdelenie moci, bohatstva a možností na medzinárodnej úrovni,“ dodal a ako faktory, ktoré zrovnoprávnia možnosti nazval vzdelanie a počítačové technológie.

-r-

Kto sa v Japonsku kajá a kto nie?

Japonský cisár Naruhito pri príležitosti 75. výročia vyhlásenia (svojho deda) cisára Hirohita o vystúpení z vojny (15. 8. 1945) vyjadril v priamom televíznom a internetovom prenose hlboké pokánie v súvislosti s minulosťou Japonska v 2. sv. vojne. Premiér Sindzó Abe síce povedal, že Japonsko sa už nikdy nezúčastní žiadnej vojny, no neospravedlil sa za vojnové činy a ani nespomenul utrpenie, ktoré Japonci spôsobili susedným štátom.

„Hlboko žiaľime za ľuďmi, ktorí stratili neoceniteľné životy počas vojny a aj za ich rodiny,“ uviedol cisár Naruhito. V povojnových rokoch žijeme „hlbokým po-

káním voči minulosti a želáme si, aby sa hrôzy vojny už nezopakovali“. Podtrhol, že sa za to modlí.

Premiér Abe vyhlásil, že Japonsko „je stále verné prísaha už nikdy sa nezapojiť do vojny“. Podtrhol, že krajina „je plná rozhodnutia pokračovať v spolupráci so svetovým spoločenstvom, nasmerovanej na riešenie najrôznejších problémov“. Japonsko podľa neho vo vojne stratilo vyše 3 milióny ľudí.

Štyria japonskí ministri však i tohto roku uskutočnili púť do tokijského chrámu Jasukuni, ktorý sa asociuje s militarizmom Japonska. Sindzó Abe tam bol ostatný raz v roku 2013.

-r-

Na zamyslenie: Za prejav názoru nemôže byť nikto prenasledovaný.

Ivan Korčok, minister ZVaeZ 10. 8. 2020

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

17

Ultimátum Kyjeva Rusku

Ak Rusi do 9. decembra 2020 neopustia Donbas, tak Ukrajina vraj prijme opatrenia.

Tento termín vystavil Moskve tajomník Rady bezpečnosti Ukrajiny Alexej Danilov. Varuje, že v opačnom prípade bude zavedený „plán B“. Jeho slová potvrdil aj riaditeľ kancelárie prezidenta Ukrajiny Andrej

Jermak. O aké opatrenia ide, neprezrádza ani on, zdá sa však akoby to bola nárazka na vojenské riešenie. Lebo, „dali sme nášmu protivníkovi ešte jeden pokus mierovo odísť z našej krajiny“. Ďalej uvádza, že Ky-

jev ráta s ovládnutím Donbasu do konca tohto roka.

-r-

Japonsko chce mať útočnú spôsobilosť armády?

Pacifistické Japonsko v piatok 31. júla 2020 spravilo krok smerom k nadobudnutiu zbraní s dlhým doletom Japonským sebaobraným silám (JSDF). Ide o kontroverznú záležitosť pre krajinu, ktorá sa po svojej porážke v 2. sv. vojne vzdala práva viesť vojnový konflikt, vysvetľuje agentúra Reuters.

„Naša krajina potrebuje zväžiť spôsoby posilnenia zbraňovej politiky vrátane nadobudnutia spôsobilosti odvrátiť útoky balistických striel už priamo na území našich pro-

tivníkov,“ uvádza sa v dokumente predmetných návrhov. Návrhy, ktoré vypracovali zákonodarcovia z Liberálnodemokratickej strany (LDP) vrátane bývalého ministra

obranu Icenoriho Onoderu, majú „zostať v medziach ústavy a spĺňať medzinárodné právo“, uviedol Onoderu na brífingu. Odporúčania prediskutuje Rada pre národnú bezpečnosť, ktorá by mala finalizovať novú podobu obrannej politiky Japonska do konca septembra.

Pravda.sk, 31. 7. 2020 (výňatok)

O „silnom želaní“ Ruska zjednať s USA „atómový pakt“

Donald Trump vyjadril presvedčenie, že Rusko „veľmi chce“ zjednať s USA „pakt o atómovej výzbroji“.

„Teraz pracujeme s Ruskom na pakte o atómovej výzbroji a oni to chcú, veľmi chcú. Nemyslím si, že budú čakať. Dnes je to najväčší svetový

problém a my na tom pracujeme s Ruskom práve teraz,“ povedal Trump v rozhovore s americkým novinárom Hughom Hewittom.

Ešte predtým sa Trump o tejto téme vyjadril, že USA radi dojednávajú s Ruskom dohodu o atómových zbraniach.

-r-

Aká je nová ruská „zbraň“?

Novou „politickou zbraňou“ Ruska má byť export pšenice, čo vyvoláva znepokojenie, píše americký list National Interest.

Autor článku uvádza, že troťovť 20 % svetového exportu Rusko môže k roku 2028 kon-

troťovať 20 % svetového exportu obilia, navyše s globál-

nym oteplením sa môže stať ešte mohutnejšou „obilnou mocnosťou“, pričom dovozovia obilia sa môžu stať ešte zraniteľnejšími.

-r-

Čo sa stane ak sa Západ zmieri s existenciou Ruska?

Vyriešil by sa tým jeden z geopolitických problémov, pričom Peking už nebude pre Moskvu reálnou hrozbou, nazdáva sa izraelský analytik Jakov Kedmi.

Spojené štáty nechcú, aby Rusko naďalej existovalo ako jednotný štát, pretože im bráni uskutočniť plán ovládnutia jeho zdrojov. Pritom nielen ruskými, ale aj zdrojmi iných štátov. V tom je celý problém vyhlásil do éteru izraelskej televízie ITON.TV.

„Rusko a Čína majú rôzne zá-

kladne hospodárstva. Rusko je omnoho stabilnejšie, Čína je viac technologická. Ich konkurencia bude pokračovať, no nič hrozného v tom nie je. Stane sa niekedy Čína hrozbou Rusku? Nikdy! Ak Rusko bude existovať, žiadny štát sveta ho nemôže ohrozovať,“ presvedčený je Kedmi.

Podľa sputnik.by, 27. 7. 2020

Expert predpovedá obrat Minska na Východ

Protesty v Bielorusku prinútiť krajinu vydať sa smerom na integráciu s Ruskom a ďalšími štátmi SNŠ. V podstate ho do toho dotlačí aj postoj štátov EÚ, nazdáva sa riaditeľ ústredia informačnej

a spoločenskej spolupráce „Európa“ Eduard Popov. „Bielorusko teraz bude donútené skloniť sa na stranu východného integračného vektora,“ nazdáva sa expert.

Podľa ria.ru, 13. 8. 2020

Korona ako test biologickej vojny!

Situácia vyvolaná pandémiou Covid-19 vyvoláva pocit repetície biologickej vojny, uviedol Leonid Rošal, detský chirurg, prezident Výskumného ústavu urgentnej detskej chirurgie a traumatológie, v rozhovore s Forbesom.

Vysvetlil, že nie všetky krajiny sú pripravené bojovať s touto infekciou. V prípade Ruska boli všetci, vrátane prezidenta, zapojení do boja proti šíreniu koronavírusu, uviedol lekár.

„Vírus však nepozná hranice“ a rozsah epidémie sa nedá predvídať. Problémom je tiež ľud-

ské správanie. Doktor povedal, že boli dva prípady dovozu koronavírusu kvôli lekárom, ktorí odolali ceste do zahraničia.

„Keď analyzujem súčasnú situáciu, chápem, že ide o repetíciu biologickej vojny. Nehovorím, že tento vírus bol stvorený človekom: neexistujú dostatočné dôvody na také

tvrdenie a okrem toho nie som virológ. Je to však test zdravotníckeho systému, vrátane biologickej ochrany krajiny,“ dodal Rošal.

Zdôraznil, že v ZSSR bol systém biologickej bezpečnosti vybudovaný na najvyššej úrovni (aj v ČSSR – pozn. Bojovník). Čínsky systém bol postavený podľa rovnakého modelu, uviedol. „A tento systém sme čiastočne stratili. Teraz sa testuje,“ dodal odborník.

Pravednes.cz, 4. 8. 2020

Čo píšú iní

■ Trump o nečakanej „príčine“ ukončenia 2. sv. vojny

Prezident USA Donald Trump nazval pandémiu „španielskej chrípky“ dôvodom ukončenia 2. sv. vojny.

„Najviac podobná vec sa udiala v roku 2017, veľká pandémia. Určite to bola hrozná vec, ktorá spôsobila smrť od 50 do 100 miliónov ľudí. Ona, možno, napomohla ukončeniu druhej svetovej vojny. Všetci vojaci ochoreli. Bola to hrozná situácia,“ vyhlásil Trump porovnávajúc epidémiu španielskej chrípky s koronavírusom. Americký líder si zrejme vo svojom vystúpení pomýlil samotnú vojnu i začiatok objavenia sa danej choroby.

Pandémia španielskej chrípky existovala v čase od januára 1918 po rok 1920. Panovala od posledných mesiacov 1. sv. vojny a za krátky čas prekonal počet obetí bojovú činnosť. Samotná vojna pritom prehĺbila jej následky kvôli nedostatočnej hygieny, zlému stravovaniu a stiesnenosti zajateckých a utečencových táborov.

Ria.ru z 11. 8. 2020 (výňatok)

■ Navalný pred súd za ohováranie veterána

Moskovská prokuratúra obvinila opozičného politika Alexeja A. Navalného za ohováranie vojnového veterána. Kládne sa mu za vinu verejné rozširovanie falošných údajov, ktoré poškodzujú česť a dôstojnosť veterána a podkopávajú jeho dobrého mena. Trestom mu môže byť pokuta alebo nútené práce. Vyšetrotelia uvádzajú, že Navalnyj 2. 6. 2020 umiestnil na sociálnych sieťach Telegram a Twitter video, kde veterán Veľkej vlasteneckej vojny Ignat S. Artemenko vyjadruje občiansku podporu zmenám Ústavy RF.

„Obvinený uverejnil vyjadrenia, ktoré obsahovali negatívne hodnotenie vyjadrení Ignata S. Artemenka, ktoré mali zrejmy klamný charakter nezahodujúci sa so skutočnosťou a dotýkajúce sa cti a dobrého mena veterána. Navalnyj ho svojim konaním morálne poškodil,“ spresnila hovorkyňa prokuratúry Ludmila Nefedova.

Podľa ruskej tlače z 10. 8. 2020

■ Prečo Japonci neobviňujú Američanov?

Výbuchy atómových bômb v Hirošime a Nagasaki úplne zmenili kvalitu života mnohých Japoncov. Prečo však tí o tom mlčali celé desaťročia?

Vznikali ťažkosti pri nachádzaní práce i v osobnom živote, no my sme to nespomínali, usilovali sme sa na to zabudnúť a nikomu neprezrádzať naše tajomstvo, spomína Keiko Ogurová, jedna z postihnutých.

Dlhý čas naozaj mlčali. Nenávideli Američanov, no hnev držali v sebe: v štáte sa nachádzali vojská koalície a fungovala cenzúra. Navyše mnohí sa cítili vinní, že prežili. „Hnevali sme sa na samých seba, trápilo nás, že nemôžeme pomôcť trpiacim, hanbili sme sa za to, že nemôžeme pomôcť, hovorí.

Dnes sa na to pozerá inak. Aby sa dala prežiť bolesť i utrpenie, treba o tom hovoriť. Preto v Japonsku vznikli organizácie, úlohou ktorých je zachovanie pamiatky tých, čo prežili a odovzdať ju ďalším generáciám. Dnes sa s tým v Japonsku zaoberajú ľudia v rámci programu A-bomb Legacy Successors.

Súčasní Japonci vraj prekonal hnev a nenávisť voči tým, ktorí na nich zhodili atómové bomby. Pochopili totiž, že zdrojom toho bola vojna a nie národy, ktoré v nej účinkovali.

-r-

■ Mediálne... Black Lives Matter

„Popovich si nekľakol,“ informuje verejnoprávne médium na svojej športovej stránke.

Akýsi Popovich, beloch a tréner v NBA si síce prevzal tričko Black Lives Matter, ale pri hymne si nepokľakol. Ha! Nerobiť nič, čo robia všetci okolo vás, je vždy nebezpečné. Nemodliť sa. Nehajlovať. Nevyvesovať červenú vlajku do okna. Nedržať hubu...

To Paul Malignaggi, boxerský televízny expert, je už v ďalšej fáze tohto nám tak dobre známeho ozdravného spoločenského procesu. Ten už padák dostal. Pretože kritizoval rasistický, opakujem, rasistický výrok čierneho boxera na adresu bielych boxerov.

Skúste si predstaviť, žeby nejaký beloch povedal, že sa už nikdy nenechá poraziť černochoom... Všetci by sa mohli pos... a ten rasista by mohol hovoriť o šťastí, ak by skončil ako pomocná obsluha nádražného záchodíku. Ale keď černocho povie, že sa „nikdy nenechá poraziť belochom,“ berie sa to ako chvályhodná rasová hrdosť a keď to nejaký hrdina veľmi mierne skritizuje, tak dostane ako rasista padák on. Ak je toto budúcnosť západnej liberálnej demokracie, tak o ňu nestojím.

Svobodny-svet.cz, 3. 8. 2020 (výňatok)

76 rokov žijeme v mieri

Obdobie 75. výročia oslobodenia Slovenska, ktoré znamená nielen čas osláv ukončenia 2. svetovej vojny, ale aj gigantického víťazstva nad fašizmom, malo a má aj svoj aktuálny rozmer, v čase globálnej pandémie koronavírusu u nás aj v medzinárodnom meradle.

Hlbšie nám bolo umožnené precítiť hodnoty života a boja o zdravie obyvateľstva. Každého z nás sa týkala samozrejma povinnosť disciplinovane konať vo svojom záujme a v záujme zdravého súžitia nás všetkých.

Od historických dní vzniku Slovenského národného povstania uplynulo 76 rokov. Aj pri tejto príležitosti považujeme za potrebné pripomenúť odvahu, obetavosť, nadšenie a hrdinstvo, slávu, ale i biedu, utrpenie

vojakov a partizánov na povstaleckých frontoch, ale i tragédiu organizátorov a našich spoluobčanov spôsobenú nemeckými bezpečnostnými zločkami, ale aj ich domácimi pomocníkmi.

Keď sa dnes zamýšľame nad odhodlaním povstalcov z čoho čerpali silu na otvorený boj, môžeme povedať, že to bola túžba po voľnosti od nacistického a fašistického jarma, ale i veľká nenávisť za zločiny a zverstvá spôsobené voči bezbranným, ale i bezradným ľuďom a nevinným deťom.

História 2. sv. vojny označuje SNP za druhé najväčšie ozbrojené vystúpenie nacistami porobených národov. Právom patrí medzi najsvetlejšie kapitoly novodobej histórie Slovákov.

Pripomíname si, že za skutočnú demokraciu a ľudskosť života bojovali a mreli tisíce hrdinov protifašistického boja a odboja. Významný míľnik tohto výročia, skutočnosť, že sme mohli 75 rokov žiť v mieri, znamená, že sme vykonali mnoho potrebného pre pokrovový vývin ľudstva.

Protifašistickí bojovníci si v plnej miere uvedomujú, že nám odchádzajú priami účastníci 2. sv. vojny a SNP.

Vzdávame im úctu a ctíme si ich hodnoty bojovníkov za národnú slobodu, proti fašizmu a nemeckému nacizmu, a najmä ako dlhoročných bojovníkov za mier.

Odkaz týchto priamych účastníkov bojov a mnohých obetí stavia pred nás mimoriadne aktuálnu úlohu objektívne reflektovať a pravdivo poznávať a hodnotiť zlomové udalosti 20. storočia.

Tak, aby nehrozila strata historickej pamäte, aby sme zachovali ich odkaz ako základ pre život ďalších generácií nového tisícročia.

Víťazstvo nad nemeckým nacizmom a fašizmom pre nás znamená, že sme zvládli poraziť agresora. Boli to najmä Červená armáda Sovietskeho zväzu a na Slovensku aj Rumunská kráľovská armáda a 1. čs. armádny zbor v ZSSR, ktorí nám priniesli skutočnú slobodu za cenu mnohých životov.

Čeníme si, že štáty protihitlerovskej koalície oslobodili národy Európy, ale aj nemecký ľud, z hlbokého dna a priepasti nacistickej tyranie. Porážka nacizmu znamenala závažnú a významnú etapu kultúrnej revolúcie, obnovu demokracie v Európe.

(Pokračovanie na str. 4)

Máme povinnosť poukazovať na príčiny a dôsledky fašistickej ideológie

(Dokončenie zo str. 1)

právam o tom s trpkosťou, no zároveň aj s výstrahou pre všetky generácie, ktoré túto krutosť vojny nezažili. Nezabúdajme na našu históriu, historickú pamäť, rozprávajme o nej s pokorou a s odhodlaním, že podobné zverstvá už nikdy nedopustíme,“ vyzval v príhovore B. Kollár. Po skončení pietneho aktu v rámci priateľského a veľmi otvoreného rozhovoru s členmi SZPB predseda parlamentu na podporu protifašistickej činnosti ZO SZPB Brezno 1, v ktorej prevažnú väčšinu tvoria dôchodcovia, odovzdal jej členke Viere Smékalovej 500 eur v hotovosti s prísľubom, že ďalších 700 eur im na protifašistické aktivity pošle na účet.

Predseda vlády SR I. Matovič v príhovore vyzval, aby sme nezabúdali a postavili sa zlu v ťažkých časoch. Spoločne by sme mali budovať zo Slovenska „krásnu krajinu, kde sa už nikdy viac nebude žiaden národ povyšovať nad druhý“.

Predseda hostiteľskej Oblastnej

organizácie SZPB Banská Bystrica (zakladateľskej organizácie tunajšieho Stretnutia generácií) Ján Páček pripomenul, že NKP Kalište je symbolom všetkých vypálených obcí na Slovensku, čo dokumentujú aj vysadené stromy v tunajšom Sade života. „Je našou povinnosťou neustále poukazovať na prí-

činy a dôsledky fašistickej ideológie a na zverstvá tých, ktorí sa pasovali za nadradenú rasu s právom rozhodovať o živote a smrti „menejcenných,“ za ktorých považovali aj nás Slovanov,“ zdôraznil. Súčasne vyzdvihol obetavosť vtedajších obyvateľov Kališťa a okolitých obcí, ktorí aj s tým málom, čo mali, sa podelili s utečencami a partizánmi. A to aj pod hrozbou smrti v prípade prichytenia Nemcami.

- vič -

Viera Smékalová preberá peniaze, ktoré dostala na aktivity ZO SZPB Brezno 1 od predsedu NR SR.

Orientujeme sa podľa protifašistickej pravdy!

Dňa 11. augusta som sa telefonicky spojil s veľvyslanectvom Bieloruska v SR a najskôr telefonicky pracovníčku veľvyslanectva (predstavila sa ako konzulka) a vzápätí písomne aj veľvyslanca BLR som požiadala o sprostredkovanie stanoviska protifašistického Bieloruského občianskeho združenia veteránov voči protestom, ktoré sa odohrávajú v ich štáte.

Redakciu dvojtýždenníka Bojovník zaujala informácia, že v prvých dňoch sa do protestov údajne za-

pojili aj potomkovia, či stúpenci, tzv. „lesných bratov“, ktorí počas 2. sv. vojny stáli na strane nemeckých agresorov.

Za mediálne oddelenie SZPB a dvojtýždenník Bojovník som sľúbil, že stanovisko bieloruských antifasistov uverejníme vo svojich printových i elektronických médiách.

Zatiaľ sme žiadnu odpoveď nedostali.

V. Mikunda, šéfredaktor

V Rumunsku „opravujú“ deň víťazstva

Rumunský senát prijal návrh zákona o oslave dňa víťazstva nad nacistickým Nemeckom 8. a nie 9. mája, uvádzajú informačné agentúry.

Senát podporil vyhlásenie 8. mája za „Deň víťazstva koalície Spojených národov v druhej svetovej vojne,“ uvádza TASS s odvolávkou sa na Agerpres.

Poslanec za národno-liberálnu stranu Ovidiu Raeciki vyhlásil, že v Rumunsku „chcú opraviť historickú

dvojzmyselnosť, nabádajúcu v komunistickom období sláviť 9. máj podľa sovietskeho vzoru“.

Ďalej uviedol, že Socialistická republika Rumunsko počas nachádzania sa v sovietskej sfére vplyvu uznávala za Deň víťazstva 9. máj. „Lenže dátum, ktorý je naozaj pre náš štát dňom víťazstva, je 8. máj 1945.“

Návrh zákona posúdi ešte poslanecká snemovňa.

- r -

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

Ján Kašica, tajomník OblV SZPB, Zvolen: – 76 rokov od SNP pre nás znamená, že v našej krajine odvtedy nebola žiadna vojna a verím, že už ani nebude.

Je to vďaka našim starým otcom, ktorí sa nebáli postaviť so zbraňou v ruke proti nacistickej presile a odmietli fašistické jarmo. Na SNP musí byť hrdý každý občan SR. Veď nebyť SNP aj my by sme patrili medzi porazené krajiny v 2. sv. vojne, nakoľko sme bojovali po boku nacistického Nemecka.

Preto musíme vstúpiť mladšej generácii čo bolo SNP, viesť ich k hrdosti na SNP a vysvetľovať nacistickú ideológiu a jej hrôzy.

No a 76. výročie SNP patrí k jednému z posledných, kedy sa jeho osláv zúčastnia aj priami účastníci protifašistického odboja. O tento moment je toto Výročie SNP vzácnějšíe.

Peter Ondrejčka a František Moravický, členovia ZO SZPB č. 20, Bratislava: – Každé výročie je niečím významné a ochotne a od mikrofónov hovoríme, že je veľmi aktuálne aj pre dnešok. A potom ide ešte prúd slov, ktoré však končia svoju „záručnú lehotu“ po skončení slávnostných ceremónií.

Ale prečo sa nedržíme toho, čo myšlienkovito vycibrili osobnosti povstania? Napríklad Ladislav Novomeský mnohokrát zdôrazňoval, že povstanie neorganizovali pokrovkové sily, aby sa im a jeho účastníkom stavali slávobrány, ohňostroje a iné slávy, často s trvácnosťou poľnej trávy. Ale že povstanie sa organizovalo pre známe veci, pre slobodu, demokraciu, štátnosť... Ladislav Novomeský išiel ďalej, videl to hlavné, aby sa obsah povstania, jeho posvätná idea (dnes často zaznávaná) dostávala a dostala do krvného obehu nášho ľudu, našej mládeže a tak, aby odkaz povstania bol čínorodo živý...

Tento návrat k pôvodným neskriveným ideám by mal rezonovať aj pri 76. výročí – keď Slovensko vstáva – putá si strháva...

Štefan Novák, tajomník ZO SZPB, Dolný Kubín: – Dobre poznať históriu našej krajiny – Slovenska a hlboko sa zamyslieť nad dejinnými udalosťami, ktoré prebehli u nás a vo svete. V prvom rade vďaka úcte a vďaku našim osloboditeľom a bojovníkom za našu slobodu. Neustále si pripomínať, že sloboda nie je samozrejma vec, že za ňu treba bojovať a často aj položiť život.

Preto si slobodu musíme strážiť a ochraňovať a za tým účelom sa spájať nie s agresorom, ale s prevereným partnerom a priateľom.

Karol Uhrík, predseda ZO SZPB, Brusno: – 76. výročie SNP je pre mňa jeden z najvýznamnejších sviatkov v novodobých dejinách Slovenska. Na jednej strane cítim obdiv a úctu ku všetkým, ktorí sa dokázali so zbraňou v ruke postaviť proti nemeckým nacistom a domácim klérofašistom, aby bránili našu slobodu a suverenitu. Na strane druhej sa v hlboké pokore a úcte skláňam nad pamiatkou tých, čo v tomto boji položili svoje životy.

Názory respondentov sa nemusia zhodovať s názorom redakcie a vydavateľa.

Sme radi, že projekt EÚ znamená upevňovanie pokroku, ekonomickej spolupráce a kultúry súžitia národov.

Chápeme, že našou mravnou povinnosťou je bojovať proti hrozbám militarizmu, extrémizmu, nacionalizmu a ďalším neľudským formám spolužitia. Preto nás, ako pokračovateľov ideálov boja za slobodu, nositeľov odkazu bojovníkov v SNP mrzí, že Európsky parlament prijal deklaráciu, podľa ktorej sa skresľuje priebeh, obeť a výsledky 2. svetovej vojny. Veríme, že EÚ sa k tejto deklarácii vráti a spresní ju.

Druhá svetová vojna má štatisticky milióny mŕtvych

a mrzákov. Nacizmus znamenal pre Európu ťaženie proti Židom, slovanským národom, zvlášť proti demokraticky zmýšľajúcim občanom. Znamenal zároveň obrovské vojnové škody, ktoré bolo potrebné zvládať v rozsiahlom programe povojnovej rekonštrukcie hospodárskeho a kultúrno-spoločenského života.

Prajme si, aby občania našej vlasti žili naďalej v zdraví, mieri a láske. Nech mladí ľudia pokračujú svojim správaním a činmi v šľapajach svojich dedov a starých mám a naplňajú naďalej myšlienky a skutky, za ktoré oni bojovali a umierali.

Hovoríme o udalostiach spred 76 rokov a veďme svojich potomkov k tomu, aby si vážili odvahu a bojovnosť všetkých hrdinov, ktorí sa v krutých podmienkach postavili proti okupantom.

Vzdávame úctu všetkým tým, ktorí pri plnení svojho poslania nesklamali.

Vážení čitatelia, v mene SZPB ďakujem vám, že sa chystáte vzdať hold slávy padlým a česť žijúcim povstaleckým bojovníkom.

Česť a sláva SNP.

Zväzový život na východe oživa

Dňa 14. 8. 2020 sa za účasti 77 % členov konalo 3. zasadnutie oblastného výboru SZPB v Trebišove, ktoré prerokovalo a schválilo podujatia na nasledujúce obdobie s dôrazom na Výročie SNP.

Hovorili sme o 76. oslavách Výročia SNP v Trebišove, ktoré sa budú konať pri pomníku našich padlých osloboditeľov – vojakov Červenej armády. Zorganizujeme tiež Povstaleckú vatru SNP v obci Michalany, počas čoho slávnostne prijmeme do svojich radov nových členov Klubu mladých priateľov SZPB. Ďalej usporiadame poznávací zájazd po stopách partizánskeho veliteľa Pavla Boroša (veliteľ prvej Bojovej jánošíkovej družiny na Slovensku) a chceme byť značne početne zastúpení aj na oslavách Dňa hrdinov Karpatsko-duklianskej operácie. Teda nie s obmedzeným počtom našich členov.

Ladislav Lippai, predseda RK pri OblV SZPB Trebišov

S odkazom pre politikov a poslancov

Ako predseda Oblastného výboru SZPB v Trnave a člen ÚR SZPB som využil návštevu Prof. JUDr. Jaroslava Chovanca, CSc. et. Dr.h.c. na akademickej pôde v Trnave a odovzdal mu Pamätnú medailu M. R. Štefánika II. stupňa, ktorú mu ústredná rada udelila pri príležitosti jeho významného životného jubilea na znak ocenenia jeho antifašistického a národného zmýšľania a praktického konania.

Profesor Chovanec svoje postoje zdedil po otcovi Jánovi Chovancovi (nar. 1913) a svokrovi Jozefovi Ábelovi (nar. 1910), ktorí sa aktívne zapojili do SNP. Svoje myslenie a konanie stvárnil v knihe „Slovenské národné povstanie – východisko k slovenskej štátnosti“, v ktorej jedinečne rozoberá a hodnotí dokumenty a udalosti súvisiace s prípravou, vznikom, priebehom a odkazom SNP.

Osobitne zdôrazňuje štátoprávny odkaz Povstania a jeho premietnutie do Košického vládného programu, Ústavy ČSR 9. mája 1948 (Ústava ČSSR z roku 1960 odkaz SNP nerešpektovala), do ústavného zákona o česko-slovenskej federácii a po novembri 1989 do vzniku Slovenskej republiky.

Profesor Jaroslav Chovanec sa aktívne zúčastnil na príprave Ústavy Slovenskej republiky, ako člen Komisie predsedníctva SNR. Dnes ho bolí pri srdci, keď sa niektorí politici a poslanci snažia oklieštiť ju o niektoré národné myšlienky.

Život Jaroslava Chovanca je úzko spojený s našim Zväzom. V rokoch 1969 až 1971 pôsobil ako redaktor Bojovníka a člen jeho redakčnej rady.

Po odovzdaní medaile sme v družnej debате prebrali aktuálne otázky vnútro politickej situácie. Zhodli sme sa na tom, že **nesmieme dopustiť prekrucovanie výsledkov 2. sv. vojny, najmä osloboditeľskej misie Červenej armády pri porážke fašizmu**

a odkazu našich otcov a dedov v SNP. Zhodli sme sa aj na tom, že najmä školstvo musí pridať pri výchove k vlastenectvu, antifašizmu, antisemitizmu a boju s rasovou neznášanlivosťou. To je už náš spoločný odkaz politikom a poslancom NR SR

Jozef Petráš

Pamiatka SNP musí prežiť

Odvaha a obeť ľudí, ktorí sa v roku 1944 postavili útlaku, neslobode a klamstvu, musí ostať žiť v našich srdciach navždy. Nikdy nesmieme zabudnúť na to, prečo sa tak veľa Slovákov dobrovoľne rozhodlo riskovať nielen svoju slobodu, ale aj životy. A zapojili sa do jedného z najpamätnejších bojov slovenského národa. Bola to túžba po slobode, pravde a spravodlivosti.

Žijeme v smutných časoch, kedy je stále častejšie spochybňovaný nielen samotný význam Slovenského národného povstania, ale aj história a fakty, ktoré k nemu viedli. Ľudia v čase neustálych lží v médiách alebo na sociálnych sieťach ako keby začali spochybňovať už aj význam tohto aktu hrdinstva, ktorý bol pre Slovensko v jeho moderných dejinách mimoriadne významný. Tomu musíme spoločne zabrániť.

Nesmieme dovoliť, aby zvyky ľudí bezrestne klamať o hocičom, spochybnili aj túto časť našej histórie. A preto je Výročie Slovenského národného povstania pre stranu SMER – SD jedným z najdôležitejších sviatkov v roku. Každý jeden z nás by mal zobrať svoje deti alebo vnúčatá a prejsť sa s nimi k monumentálnemu Pamätníku čs. armádneho zboru na Dukle. Doviesť ich až k bojovej technike, dodnes stojacej na poliach v Údolí smrti a citlivo im porozprávať o tom, prečo tu a aj na celom Slovensku v roku 1944 zomierali slušní a odvážni ľudia.

Nielen pre to, aby si takto uctili hrdinov odboja, ale aj pre to, aby naše deti, či vnúčatá pochopili, že každý, kto tento hrdinský odpor voči okupantom spochybňuje, je klamár. Aby pochopili, že v dnešnom svete žijú ľudia, ktorí sa neustále snažia prekrútiť pravdu a je na každom jednom z nás, aby si fakty overil a urobil vlastný názor.

Ľudia, ktorí v roku 1944 v boji za našu slobodu položili životy, tak za Slovensko zabojujú ešte raz, cez neskreslené poznanie našich detí a vnúčat o histórii. A znova to bude boj za slobodu, pravdu a spravodlivosť.

Robert Fico, predseda strany SMER – SD

Krnčou znelo Mnoga ljeta, živijó...

11. júla sa v Krnči konalo slávnostné zasadanie obecného zastupiteľstva, na ktorom poslanci za prítomnosti mnohých občanov rozhodli o udelení „Pamätnej plakety obce Krnča“ svojmu rodákovi Jozefovi Kačínovi, ktorý sa 7. júla 2020 dožil 100 rokov.

Pochádza z mnohopočetnej rodiny. Po vychodení obcej školy pracoval ako námezdny robotník u bohatých roľníkov, z toho tri roky v Česku.

Ako 21-ročný bol povolaný na prezenčnú službu do delostreleckého pluku 1 do Topoľčian. Po základnom výcviku ho prevelili do delostreleckého pluku 11 do Žiliny, kde absolvoval vodičský kurz. Zúčastnil sa vojnového ťaženia slovenskej armády na Kaukaz a pri ústupe nemeckého Wehrmachtu bol presunutý na Krym, odkiaľ sa vrátil na Slovensko a ukončil vojenskú službu.

Po vypuknutí SNP spolu so 45-timi občanmi Krnče odišiel do Topoľčian, kde ich po vystrojení a vyzbrojení presunuli do B. Bystrice. Pod tlakom okupačných vojsk ustupovali na sever, kde bol zajatý a odvezený do zajateckého tábora Falipost v Nemecku.

Po oslobodení sa vrátil do rodnej Krnče. Od roku 1946 až do dôchodku pracoval v Baťových závodoch (Závody dvadsiateho deviateho augusta) Partizánske (predtým Baťovany). V roku 1949 sa oženil a s manželkou vychovali dve deti.

Medailu J. Kačínovi odovzdáva J. Havel.

Pán Kačín sa aktívne zapájal do diania v rodnej obci ako poslanec MNV, v r. 1971–1975 ako predseda MNV. Po odchode do dôchodku sezónne pracoval na miestnom JRD, zúčastňoval sa brigád a pracoval aj ako kurič v miestnej materskej škole.

O jeho obľube a úcte svedčí

aj široká účasť dnes už dospelých občanov na slávnostnom zhromaždení a častý potlesk pri premietaní audiovizuálneho programu venovaného jeho 100-ročnému jubileu.

Za svoju odbojovú činnosť, kvalitnú prácu a aktivitu bol ocenený mnohými medailami a čestnými uznaniami. Pri

príležitosti 100. narodenín mu Predsedníctvo ÚR SZPB udelilo Medailu M. R. Štefánika II. st., ktorú mu spolu s Čestným uznaním OblV SZPB Nitry, s pozdravmi od našich odbojárův a darčekom odovzdal člen ÚR SZPB a predseda OblV SZPB v Nitre J. Havel.

– JH –, foto Petra Stevanková

Spomíname s úctou a vdakou

Sto rokov je veľmi dlhá doba z pohľadu ľudského života. Členovia ZO SZPB gen. Viesta Revúca nezabúdajú na svojich členov aj keď už 35 rokov nie sú medzi nami.

100 rokov uplynulo od nedožitého narodenia partizána, odbojára Floriána Čatlóša, ktorý v okolí svojej rodnej obce Sirk – Železník v okrese Revúca, kde pracoval ako baník, sa už v roku 1939 po vzniku Slovenského štátu zapojil do odboja. Počas SNP, keď 29. 8. 1944 prišli na Železník zástupcovia partizánskej skupiny Ernesta Bielika, aby získali do svojich radov partizánov, aj on sa aktívne zapojil do povstania. Vtedy sa na Železníku zišlo značné množstvo mužov z Rákošskej a Ratkovskej doliny a 123 z nich sa rozhodli pre partizánsky spôsob boja. Časť z nich odišla do skupín Jegorova a Bielika a časť sa začlenila do jednotky Floriána Čatlóša, spadajúcej do brigády Jegorova. Prepadávali nemecké hliadky a vykonávali deštruktívnu činnosť.

Ťažký partizánsky boj sa zapísal na zdraví Floriána Čatlóša. Omrzliny nôh a následky zranenia mu po vojne nedovolili užívať si plnohodnotný život. Po oslobodení pracoval krátko na KNV a ONV, ale oveľa dlhšie ako tajomník MsNV v Revúcej, odkiaľ v roku 1976 odišiel na zaslúžený dôchodok. Zomrel v roku 1985.

Za svoju zásluhnú činnosť bol významovaný vojnovým krížom a viacerými pamätnými medailami.

Nezabúdame na jeho zásluhy pri obrane vlasti. Ostáva v našich spomienkach. Štefan Haviar, snímka rodinný archív

Odbojár, lekár, človek – pomáhal ľuďom na svet i v ňom Odišiel MUDr. Filip Danninger

Poznal ho hádam každý Štiavničan. Ako sa hovorilo, „odrodil“ veľkú časť jej obyvateľov za vyše tri desaťročia v druhej polovici minulého storočia. Ako náš rodák nastúpil do miestnej nemocnice s poliklinikou ešte v januári 1953. Najprv na interné a chirurgické, potom na gynekologicko-pôrodnické oddelenie, ktoré neskôr ako primár viedol 27 rokov.

Okrem priamo liečebnej starostlivosti bol aktívny aj ako iniciátor opakovaných rekonštrukcií na budovách starej nemocnice, či vybudovania náhradného administratívneho objektu na Povrazníku. Len najstarší Štiavničania si spomenú aj na jeho účasť v štábe predsedu MsNV pri zabezpečovaní starostlivosti o občanov zo zatopených oblastí Komárna po pretrhnutí hrádze v 60. rokoch minulého storočia, keď do štiavnických internátov prijímali prvých občanov z juhu, zabezpečovali im zdravotnícke potreby, lekársku a komplexnú starostlivosť.

Za zásluhy o rozvoj zdravotníctva F. Danningerovi bola udelená plaketa riaditeľa OÚ v Žiari nad Hronom, v rokoch 1975 a 1984 mu bola ministerstvom zdravotníctva udelená pamätná medaila Jonáša Bohumila Guota, ako aj najvyššie rezortné vyznamenanie. Preto bol rád, že aj jeho syn sa vydal v jeho šľapajach, stal sa výborným odborníkom v chirurgii.

Pamätníci nezabúdajú ani na to, že MUDr. F. Danninger bol aj veľký športovec. V rokoch 1948–1955 bol brankárom československého národného družstva vodných pólistov, brankárom majstrovského družstva ČSR vo vodnom póle, účastníkom dvoch svetových akademických športových hier – v Berlíne a v Budapešti, odohral vyše dvesto medzištátnych zápasov. Za úspešnú športovú činnosť mu bol udelený titul Majster športu.

Filipa Danningera poznali ľudia aj ako aktívneho člena Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Ved'

MUDr. Filip Danninger s Vladimírom Popracom na jeseň 2016 po dopísaní spomienok F. Danningera pre jeho ZO SZPB.

v mladom veku, počas SNP v horách, kde už v lete 1943 začal pod vedením Ladislava Exnára operovať jeden z prvých partizánskych oddielov, pôsobil ako spojka. O tomto období svojho života neraz hovoril na besedách s mládežou. Do vysokého veku pracoval ako predseda sociálno-zdravotníckej komisie pri ZO SZPB, bol členom zdravotníckej komisie ÚR SZPB. Za prácu v odboji boli F. Danningerovi udelené medaily M. R. Štefánika všetkých stupňov, udelená mu bola aj medaila MO SR pri príležitosti 60. výročia Dňa víťazstva nad fašizmom. Bol držiteľom čestného odznaku partizánskej brigády kpt. J. Nálepku, Výročnej ceny mesta Banská Štiavnica z r. 2010 a ďalších vyznamenaní.

Filip, ako povedal, aby ho oslovovali priatelia z jeho ZO SZPB hrdinu SNP L. Exnára v B. Štiavnici, keď skončil s primariátom, ešte donedávna sa aktívne zúčastňoval života svojej ZO SZPB. Oslávil s ňou aj svoju deväťdesiatku, nechýbal na každoročnom kladení vencov k pamätníku pri výročí oslobodenia B. Štiavnice, ani pri pamätníku L. Exnára ešte na 74. výr. SNP.

Nikdy nezabudol zavtipkovať, zaspomínať, ale aj vyjadriť sa k súčasnej spoločensko-politickej situácii, k tomu, čo sa deje v okolí. Nebolo tajomstvom a hrdil sa tým, že pochádza z ľavičiarkej rodiny a aj on je celý život ľavičiar, veľmi ho znepokojovali prejavy neofašizmu a rasizmu u nás.

Aj keď sa posledné mesiace zdravotný stav vynikajúceho štiavnického lekára F. Danningera zhoršoval, ešte do jari tohto roku sa nielen aktívne zaujímal o dianie v SZPB, ale bol v pravidelnom elektronickom i telefónnom kontakte s predsedom ZO SZPB Vladimírom Popracom.

Práve V. Poprac na základe dlhoročnej spolupráce, vyše šesťdesiatročného osobného poznania lekára, a najmä ČLOVEKA F. Danningera niesol pred truhlou vyznamenania osobnosti, s ktorou sa nielen Banskostiaavničania na poslednej ceste rozlúčili v sobotu 25. júla t. r. Je len samozrejmé, že tam bolo plno ľudí, ktorým voľakedy pomohol na tento svet, že na poslednej rozlúčke zneli piesne v podaní Spevokolu Štiavničan, že čestnú štafáž pri truhle stála bývalá i súčasná riaditeľka územného spolku SČK, že s takou významnou osobnosťou sa lúčila primátorka mesta Nadežda Babjaková, že medzi desiatkami prítomných boli aj priatelia zo SZPB, vrátane oblastného podpredsedu Ľubomíra Janču a člena predsedníctva OblV SZPB v Žiari nad Hronom Vladimíra Kotillu.

Nie náhodou na koniec rozlúčky zazneli i vojenské salvy, pretože prítomní boli aj mladší členovia SZPB a Klubu vojenskej histórie z Pohronskeho Ruskova. Ako hovorí V. Poprac, v tejto smútočnej situácii boli radi, že spomienky F. Danningera stihli pred pár rokmi zapísať, že svoje vyznamenania zanechal ZO SZPB a oni veria, že spolu s vyznamenania ďalších bývalých členov budú môcť byť umiestnené v priestoroch Slovenského banského múzea na Novom zámku v B. Štiavnici. Aby sa čo najviac návštevníkov zoznámilo so životom ľudí, ktorí bojovali proti fašizmu, za mier, pomáhali ľuďom na svet a potom žiť pekný, plnohodnotný život.

Miloslava Necpalová

Spomínanie s Ďuľkom

Len čo sa zmiernili karanténne opatrenia, dvaja členovia 2. ZO SZPB v Topoľčanoch a zároveň priatelia Jozef Bystričan a Dušan Ďurík sme v Bánovciach nad Bebravou navštívili dlhoročného priateľa Júliusa Kusého. Protifašistického odbojára, účastníka partizánskych bojov na Jankovom vršku a Strážovských horách.

Podnet na to nám dala strohá mediálna správa, že priateľovi Júliusovi Kusému, ktorého voláme Ďuľko, veľvyslanectvo RF pri príležitosti 75. výročia víťazstva nad fašizmom odovzdalo pamätnú medailu prezidenta Ruskej federácie.

Júliusa Kusého som spoznal pri budovaní pamätnej mohyly na Jankovom vršku. Ako mládežnícky brigádnik som mal k tomuto dielu osobitý vzťah, pretože okolnosti v mojom bydlisku ma prinútili ujsť pred Nemcami a pridať sa k povstaleckej 1. čs. armáde na Slovensku (utekal som z Dlhého Poľa cez Kunerád, Orovnicu, Tekovskú Breznicu).

Ako neplnoletého ma odsunuli do Bánoviec nad Bebravou do relatívneho bezpečia. A práve tu v Orovnici – Tekovskej Breznici som z bezpečnej vzdialenosti videl krutosť boja, prechod cez Hron. Július Kusý sa zapájal do bojov na Jankovom vršku a okolitých horách so zbraňou v ruke.

Táto životná skúsenosť a naše vlastenecké a protifašistické presvedčenie nás po vojne v rokoch 1947-48 priviedlo na budovanie mohyly. Tak vzniklo naše priateľstvo. Stre-

távali sme sa aj na oslavách SNP. Spomínali sme na spolupojovníkov z partizánskej brigády Jána Žižku pod vedením plk. Theodora Polu.

Aj pri našom nedávnom stretnutí v Domove sociálnych služieb v Bánovciach, kde teraz Július Kusý žije, sa vyjadril, že nie on si zaslúži vyznamenania. Vraj si ho zaslúžia všetci z Uhroveckej doliny. Niekoľko stovák mužov i žien.

A pri tom spomína. Napríklad na 4. november 1944, kedy Nemci vtrhli do Uhrovca. Obyvateľov sústredili do dvora na konci dediny. Dvaja partizáni, Peter Petre z vedľajšej dediny a Michal Hanák z Trenčína, sa zahrabali do hnoja. Peter nevydržal smrad a prezradil sa. Nacisti ho na Cibislavke zavraždili. Ostatných partizánov a mnoho občanov dediny odtransportovali do Bánoviec nad Bebravou, odkiaľ ich viezli ďalej alebo postrelali.

Mišo Hanák sa po odchode fašistov odplazil za dedinu do húštiny v lese. Po niekoľkých dňoch s omrznutými nohami sa opäť doplazil na kraj dediny, kde ho našli Uhrovčania Štefan Tuchyňa a Jožo Jarolín. Odviezli ho konským vozom do

nemocnice do Topoľčian, kde mu MUDr. (?) Žilinčan amputoval obidve nohy, čím mu zachránil život.

Aj takúto hodnotu má život. Ďuľko hovorí, že Mišo Hanák často na invalidnom vozíku chodil na Jankov vršok, aby sa poďakoval svojim záchrancom, spolubojovníkom a spolu si zaspomínali. Tešil sa z mierového života. Tešil sa z týchto stretnutí. Prejavoval radosť z toho, ako sa budovalo Slovensko, ako sa ľudia začínajú mať lepšie. Často hovoril, že je dobre, že ľudia sa už nemusia báť o svoje životy. A na záver vždy dodal: „človeče, ten Mišo ani raz neprejavil smútok, že prišiel o nohy“!

Ďuľko si spomenul i na rodinu Chuťkovú, ktorá bola celá zapojená do partizánčenia. Sestry Gita a Katka boli zatknuté a zavraždené na Salaštku niekedy v marci 1945. Sestra Helena sa tomu vyhla, lebo bojovala v inej partizánskej skupine.

Ďuľko spomína, že odboju, i partizánske hnutie pomáhala veľa obyvateľov Uhrovca a priľahlých dedín v doline: Miežgoviec, Kšínnej, Omastinej. Muži i ženy. Pričom ženy pokladá za väčších hrdinov.

Keď si spomenul na špinavú kolaboráciu členov PO HG s Nemcami, aj dnes zatína ruky v päšť. Vraj im to robilo radosť „sviniam gardistickým“. Hlavne, keď mohli niekoho za-

biť. Potom sa išli v nedeľu pomodliť do kostola. Odniesli si z neho odpustky i požehnanie na pokračovanie vo vraždení spoluobčanov. Hádám aj od samotného Tisu.

Július Kusý s ľútosťou spomína na zradu a lešť, ktorú gardisti použili pri prepade úkrytu na Jankovom vršku. Liečili sa tu partizáni. 7 nevládných nevedelo zutekať. Spálili ich rovno v bunkroch.

Tí, ktorí zutekali, smerovali pod Rapavú skalu – Lúčku. Bolo tam tylové zabezpečenie pre toto pohorie.

Július Kusý si spomína aj na statkárku (?) Novákovú moravského pôvodu, ktorá mala statok v Pravoticiach. Schovávala tam, akože svojho hluchonemého bratranca z Moravy, utečenca z nemeckého koncentračného tábora Pavla Baranov.

Baranov sa najskôr skrýval v Miežgovciach u rodín Šagátovcov a Masarykovcov. Keď to tam začalo byť nebezpečné, presunuli ho do Pravotíc. Tu nadviazal spojenie s organizátorom partizánskeho hnutia na hornej Nitre – pozn. Bojovník) Albinom Grznárom, ktorý bol dodnes nejasným spôsobom zastrelený pri stretnutí s Nemcami (oficiálne v boji pri Broďanoch – pozn. Bojovník).

Keď sa spomína proviant, Július opäť hovorí o statkárke Novákovovej, ktorá im dala statného vola. Spolu s Ondrejom Garajom ho previedli cez Latkovce pod Rapavú skalu – Lúčky.

Radostné spomienky boli i na stretnutia s bojovými druhmi zo ZSSR, Charitončikom, Sergejom Panfilovom, Zárubným, i Slovákmí Šagátom, Masarykom, Janom Holičkom... Istotne i s ďalšími, ktorí akosi odchádzajú do hmlistej stareckej pamäti. „Škoda,“ hovorí Ďuľko, „nezaslúžia si, aby sa na nich zabúdalo.“

Ďuľko na všetkých spomína s láskou a úctou, ale o sebe nehovorí. „A čo mám hovoriť? Žil som spokojný rodinný život, mal som dostatok práce. Až do odchodu do dôchodku som pracoval v TATRE Bánovce ako zvärač, zmenový majster, kontrolór kvality...“

Tu mu musel priateľ Dušan Ďurík pripomenúť, ako ho pri kladení vencov pochválil Sergej G. Panfilov (bývalý príslušník štábu partizánskej brigády J. Žižku – pozn. Bojovník). „Keď som Ďuľka poslal s depešou, nepýtal sa kadiaľ pôjde, ako pôjde. Šiel, depeše odovzdal a priniesol odpoveď. Napríklad do Čičmian. Dušanovi pomáhal, keď s deťmi z turistického oddielu mladých pátral po histórii partizánov. Napríklad v celoštátnej hre Partizánsky samopal.“

Július Kusý sa vedel prihovoriť mladým. To Dušan Ďurík využil, že ho po dva roky pozýval na besedy k táboráku v Pionierskom tábore v Omastinej.

Nuž čo, taký je Ďuľko. Skromne žil a žije svoj život. A ja dodávam, že aj statočne.

Jozef Bystričan

Zo spomienok vojakov Červenej armády

Dňa 14. marca 1945 bolo oslobodené od fašistov naše mesto Zvolen. Našla som spomienky niektorých vojakov Červenej armády na chvíľu, keď pri Zvolene bojovali.

Spomienky jedného z nich opisujú zimné boje v slovenských horách. Koľko úsilia, statočnosti a vytrvalosti odovzdávali sovietski vojaci každý deň, aby postúpili od jednej dediny k druhej v zasněženom pohorí Javoria a Slovenského rudohoria. Nemí svedkovia v 17 000 hrobách na cintoríne slávy vo Zvolene nám navždy pripomínajú hrdinstvo sovietskych vojakov, ktorí padli pri oslobodzovaní nášho územia.

K. M. Ivanov, ktorý bol príslušníkom divízie genmjr. I. F. Obušenka, takto spomína:

„Pred vstupom na vašu pôdu nás veliteľia napomínali, aby sme delostreľbou čo najmenej ničili mestá a dediny. A tak sme postupovali cez krajinu, oslobodzujúc mestá, dediny, polia, lesy, hory. Mnohé názvy z nich som už zabudol. Utkveli mi v pamäti Rožňava, Plešivec, Zvolen, Banská Bystrica.“

Pri meste Zvolen sme bojovali desať dní. Nie je to veľké mesto, nepriateľ sa však dlho držal a neustupoval. Nemci tu sústredili mnoho vojakov.

Zaujali najpriaznivejšie miesta na obranu. Z tej strany, odkiaľ sme nastupovali my, bola dolina. Nemci postavili svoje delá za Zvolenom, zaujali miesta na zalesnených pahorkoch a mohli nás dobre obstreľovať. Ale my sme boli silnejší. Kaťušami sme hnali nepriateľa a nakoniec sme obsadili mesto, kde nás obyvatelia prijali neobyčajne radostne a ďakovali za oslobodenie.“

J. N. Mačkebija, Gruzinec, spomína na boje na prístupe ku Zvolenu.

„Bolo to na začiatku marca 1945. Pri dedine Lieskovec prebiehali urputné boje o prístup ku Zvolenu. Fašizmus zanechával za sebou krvavé stopy. Povrhádzované mosty, cesty, vyhladzované civilné obyvateľstvo. Nepriateľ bol ako medzi dvomi mlynskými kameňmi, z jednej strany medzi nami sovietskymi vojakmi a z druhej strany medzi partizánmi. Ale zúrívo sa bránil.“

Strelecká rota, v ktorej bol podporučík P. Š. Vasiliev, prenikla ďaleko dopredu. Náhle ich prepadli z niekoľkých strán Nemci, ktorí boli v presile. Protivníkovi sa podarilo rotu odrezať od ostatných útočiacich jednotiek a obklúčiť ich.

V prvom boji padol veliteľ roty. Vasiliev prevzal jej velenie. Nariadil zaujať kruhovú obranu a bojovať do posledné-

ho dychu. Boj sa pretiahol na niekoľko dní. Päťkrát Nemci zaútočili, ale vždy so stratami boli nútení ustúpiť. V ťažkých chvíľach boja Vasiliev osobným príkladom stmeloval a burcoval vojakov. „Nezabúdajte, súdruhovia, že ste na pôde trpiaceho Československa. Budeme sa biť do poslednej kvapky krvi. Nepoškvrníme česť sovietskej armády, vydržíme.“

A vydržali. Po dobytí Zvolena prešiel pluk na Močiar (pri Banskej Štiavnici – pozn. autorky). Tam sme hodno-

tili boje. Pýtal som sa Vasilieva, čo by si prial po skončení vojny. „Vrátiť sa do rodného kraja Burjato-Mongolska a začať tam nový život. A aby už nikdy nebola vojna a po 10–15 rokoch sa prísť pozrieť, ako miznú stopy vojny tu, kde sme bojovali.“

Nedožil sa. Hrdina Vasiliev padol o niekoľko dní smrťou chrabrých. Bolo mu súdené zostať navždy tam, kde ho ako vojaka – osloboditeľa poslala sovietska vlasť a kde ho prijala ako vlastného navždy slovenská zem.“

Viera Nociarová, ilustrácia zvolen.dnes24.sk

Postupimská konferencia: Za povojnový poriadok bez fašizmu

Pred 75 rokmi, 17. júla 1945, sa začala Postupimská konferencia víťazných spojencov. Ako sa rozhodlo na konferencii v Jalte, sily protihitlerovskej koalície vymedzili základy mierovej povojnovej Európy po vojenskej porážke nemeckého fašizmu. Vyjednávači Veľkej Británie, Sovietskeho zväzu a USA sformulovali podmienky tohto európskeho povojnového poriadku, čo malo zabrániť tomu, aby fašizmus a vojna už nikdy nemohli začať z nemeckej pôdy.

Cieľom bolo zničenie vojenského potenciálu nemeckého fašizmu a vytvorenie sociálneho poriadku na základe denacifikácie, demilitarizácie, demonopolizácie/decentralizácie a demokratizácie. Tomu zodpovedá aj vôľa všetkých antifašistov, ktorí vo svojich krajinách bojovali za oslobodenie od fašizmu.

Regulovalo sa obnovenie suverenity predtým okupovaných krajín, ako aj územná reorganizácia v strednej Európe, najmä hranica Odra-Nisa ako východná hranica Nemecka. S tým súviselo aj presídlenie častí nemeckého obyvateľstva, ktoré revanšistické kruhy, najmä v Nemecku, označujú dodnes ako „vyhnanie“.

Na konci rokovania tento dokument podpísali predstavitelia víťazných mocností: britský premiér Attlee, za ZSSR Stalin a americký prezident Truman.

Táto zmluva, ku ktorej sa neskôr pripojilo Francúzsko, stále tvorí politický rámec európskeho povojnového poriadku. Aj keď je potrebné poznamenať, že s rozvíjajúcou sa studenou vojnou sa dôležité aspekty nového antifašistického poriadku do praxe nezaviedli.

Pre nás, ako medzinárodnú antifašistickú organizáciu, zostáva Postupimská dohoda mimoriadne dôležitá pretože:

- Označuje trestný charakter fašistických organizácií a inštitúcií, ako sa to preukázalo aj na norimberskom procese,
- dodnes zaručuje najmä nedotknuteľnosť poľskej západnej hranice,
- zmierňuje všetky revanšistické nároky, najmä voči Poľsku a Českej republike,
- uvádza sa v nej aj zodpovednosť veľkého priemyslu, bánk a spoločností Nemeckej ríše

za fašistické zločiny, a preto stojí naprieč všetkým pokusom historicko-revizionistickej reinterpretácie,

– definuje politické základy antifašistickej demokratickej reorganizácie v Nemecku,

– je to historický dokument víťaznej koalície proti Hitlerovi, ktorý niesli víťazné armády a protifašistický zápas národov za oslobodenie.

FIR a jej členské federácie obhajujú myšlienky Postupimskej dohody proti všetkým snahám oživenia fašizmu a antikomunizmu najmä v štátoch strednej a východnej Európy a proti všetkým pokusom falšovania dejín druhej svetovej vojny.

Nikdy nie je pre nás prijateľné stotožňovať Hitlera so Stalinom, fašizmus so socializmom, fašistických vrahov a ich obete, tak, ako sa to stalo v škandálnom uznesení Európskeho parlamentu z 19. septembra 2019.

Národy Európy, ktoré museli znášať dôsledky nemecko-imperialistickej-fašistickej vojny by nemali akceptovať takúto revíziu histórie falšovaním dejín druhej svetovej vojny.

Podľa Spravodajcu FIR spracoval Juraj Drotár

Ako zareagoval Stalin na Trumanov oznam o atómovej bombe?

Pokojná reakcia sovietskeho lídra Josifa Stalina na oznam od Harryho Trumana na Postupimskej konferencii v júli 1945, že USA otestovali atómovú bombu, si zasluhuje, aby sa dostala do učebníc svetovej diplomacie, ako príklad uvedenia svojich oponentov do omylu, nazdáva sa pomocník ruského prezidenta Vladimír Medinský.

„Zmenilo sa vedenie USA, Spojené štáty odskúšali atómovú zbraň. Churchill a Truman plánovali, že atómová diplomacia, presnejšie, „atómová šikana“, sa stane novým vážnym argumentom v dialógu so Sovietskym zväzom,“ povedal Medinský.

„Lenže, ako vieme, vystrašiť sovietske vedenie sa nepodarilo. Navyše reakcia hlavných funkcionárov nášho štátu na informácie o zbrani nadľudskej, nadprirodzenej mohutnosti bola natoľko úctivo chladná, že, asi, sa môže stať súčasťou učebníc svetovej diplomacie, dejín medzinárodných vzťahov, ako sa treba správať v podobných situáciách, aby boli oponenti maximálne ohlúpení,“ dodal.

Postupimská konferencia sa konala na predmestí Postupimu od 17. 7. 1945. Deň predtým bola na polygóne Alamogordo v štáte Nové Mexiko otestovaná atómová nálož USA. Truman a Churchill sa dohodli povedať o tom Stalinovi. Po plenárnom zasadnutí konferencie 24. 7. Truman podišiel k nemu a povedal, že USA majú novú

zbraň neobyčajnej ničivej sily, no nespresnil, že ide o atómovú bombu.

Stalin mu podľa Trumanových spomienok odvetil, že o tom rád počuje a dúfa, že táto zbraň bude použitá proti japonskej armáde. Lenže vtedajší bývalý britský minister zahraničia Anthony Eden, ktorý spolu s Churchillom túto situáciu sledovali, neskôr písal vo svojich spomienkach, že Stalin iba kývol hlavou a povedal: „Ďakujem vám“ bez akýchkoľvek ďalších komentárov. A Stalinov

prekladateľ Vladimír Pavlov, ktorý prekladal aj Trumanove slová, si spomínal, že Stalin len prikývol hlavou a žiadnu vďaku (za informáciu) nevyslovil.

Historici sa nazdávajú, že Truman a Churchill boli presvedčení, že Stalin nepochopil, že prezident USA mal na mysli atómovú bombu. Lenže, ako dosvedčujú neskôr odtajnené dokumenty sovietskej rozviedky, vedenie ZSSR bolo informované o americkom výskume. Pritom prvý detailný popis prvej americkej atómovej bomby dostalo sovietske vedenie a sovietski vedci 12 dní predtým, ako ju Američania poskladali, prezradil už v septembri 2019 riaditeľ služby zahraničnej rozviedky Sergej Naryškin.

Podľa ria.ru, 15. 7. 2020, snímka wikipedia.org

Vodcovia na Postupimskej konferencii. Zľava Clement Attlee (ktorý po vyhratých voľbách v priebehu konferencie nahradil Winstona Churchilla), Harry Truman a Josif Stalin.

Viete, že...?

...vplyv SNP sa odrazil aj na morálke vojakov slovenských technických divízií?

Napríklad velenie 2. technickej divízie v Taliansku v snahe zareagovať na vývoj situácie, nariadilo už v polovici septembra „vhodnými prednáškami poučiť“ mužstvo prečo muselo nemecké vojsko prísť na Slovensko a robiť poriadky proti zhodeným partizánom, ktorí ničia majetky naše, slovenské, vyhadzujú do povetria mosty, továrne...“

Ani velenie divízie však nedisponovalo dostatkom informácií o situácii na Slovensku, absentovali tiež akékoľvek ideologické smernice. Dokazuje to aj obsahové zameranie týždenníka divízie „Front a vlast“. Ani jeho protipovstalecká rétorika a deklarovanie podpory novej vláde pritom nemohli prekryť názorovú „dezorientáciu“ autorov článkov „Slováci a dnešné Slovensko“, „Okolo situácie na Slovensku“ a „Karneval rakiet“.

Pod obsahovú stránku týchto textov sa však s najväčšou pravdepodobnosťou podpísal už aj ich vlastný necenzurovaný pohľad na situáciu na Slovensku, ako aj na samotnú vojnu. Chýbala tu totiž akákoľvek zmienka o spojeníctve s Nemeckom, o hrozbe bolševizmu a z toho pre slovenskú armádu vyplývajúcich povinnostiach.

Toto však nezostalo bez povšimnutia skupiny DHM (Nemecká vojenská misia) pri 2. TD, ktorá na to v hlásení z 24. 9. 1944 upozornila priamo nemeckého vojenského veliteľa na Slovensku. Nápravu preto mali priniesť nové smernice pre propagandu zo strany MNO zaslané 6. 10. 1944 veliteľstvu divízie prostredníctvom vojenského atašé nemeckého veľvyslanectva.

Podľa nich sa malo povstanie hodnotiť v súlade s vysielaním Slovenského rozhlasu ako dielo „protislovenských elementov“, zahraničnopolitické otázky zase v súlade s kompetentnými nemeckými vojenskými úradmi.

Tieto inštrukcie však už mali len formálny charakter a nemali vplyv na ďalší rozklad divízie sprevádzaný rastúcim počtom dezercii k partizánom. Mnohí sa dostali až do Juhoslávie k Titovým partizánom a s ich pomocou na Slovensko, iní cez Švajčiarsko do Francúzska. Niektorí skončili vo väzení.

Vojakov od týchto činov neodradila ani výzva veliteľa divízie (pplk. Jaroslava Kmicikieviča), v ktorej poukazoval na nebezpečenstvo zo strany partizánov, ale i hrozbu väzenia, či nasadenia na nútené práce v prípade ich chytenia, ale i možnosť odzbrojenia celej divízie.

...Pudácky režim sa aj po vypuknutí SNP v podmienkach nemeckej okupácie pokúšal budovať novú brannú moc?

Spolupráca s Nemeckom pritom aj v tom čase v praxi znamenala politickú, hospodársku a vojenskú podporu úsiliu namierenému proti štátom protihitlerovskej koalície.

Dôležitú úlohu tu zohrala dobová propaganda, ktorá stále živila vieru v nemecké víťazstvo. Spojenectvo s Nemeckom propagovala ako jedinú záruku zachovania SR, s ktorou sa fatálne spájalo jestvovanie slovenského národa. S príspevom celej spoločnosti sa mala vytvoriť hrádza „proti bolševickému návalu“.

...Nemci voči SNP pôvodne ráтали len s akousi krátkodobou trestnou výpravou proti partizánom, ich potlačením a rýchlym uvoľnením trate Žilina – Košice, a nie so zdĺhavým dvojzmyselným ťažením, do ktorého okupácia SR prerástla?

V prvých septembrových dňoch celkový stav aktívnych bojových jednotiek na nemeckej strane dosahoval 20-tisíc mužov. Tento počet však v dôsledku odporu protivníka (1. čs. armáda na Slovensku, partizáni), ktorému pomohla Červená armáda realizáciou Karpatsko-duklianskej operácie, stále narastal. Na generálnu ofenzívu v druhej polovici októbra 1944 sa nemeckému veleniu podľa odhadu Jána Korčeka podarilo sústrediť živú silu 48 až 50-tisíc mužov.

...Pudácky režim spojenectvo s Nemeckom aj po vypuknutí SNP propagoval ako jedinú záruku zachovania SR, s ktorou sa fatálne spájalo aj ďalšie jestvovanie slovenského národa?

S príspevom celej spoločnosti sa mala vytvoriť hrádza „proti bolševickému návalu“.

Pravdou však je, že situácia v slovenskej armáde po vypuknutí SNP v konfrontácii s touto požiadavkou ostro kontrastovala. Bojovala proti rozvratu spôsobenému odchodom viacerých posádok do povstania, ale tiež odzbrojením východoslovenskej armády Nemcami. Keďže jej bojová hodnota bola minimálna, predstavitelia okupačného režimu sa spoliehali najmä na využitie branného potenciálu krajiny pri budovaní obranných línií proti postupujúcej Čerenej armáde.

A. Mikundová a – r – podľa knihy Slovenská armáda vo vojne proti Sovietskemu zväzu a slovensko-nemecké vzťahy 1941–1945.

- **Andrejová:** Marta Haninčíková 60 rokov.
- **Bacúch:** Anna Brezinová 92 rokov.
- **Bačkov:** Kvetoslava Nemčíková 65 a Slavomír Marcin 50 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Mária Valachová 81 rokov.
- **Banská Bystrica – Rudlová:** Jozef Horváth 75 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** Zuzana Šupová 86 a František Farkaš 65 rokov.
- **Banská Bystrica, Tr. SNP:** Mária Svitková 80 rokov.
- **Banská Bystrica, Tr. SNP, Jána Rýsa:** Vladimír Strmeň 92 a Pavel Nikodem 84 rokov.
- **Bardejov 1:** Andrej Jackanin 82 rokov.
- **Bardejov 3:** Ján Pavlišin 87, Gita Rentková 86, Terézia Janíková 83, Emília Klingová 80, Peter Pituch 75, Angela Šnýrová 65 a Lubomír Pangrac Piter 50 rokov.
- **Belá – Dulice:** Juraj Kollárik 90, Elena Kolláriková 89 a Zuzana Balková 86 rokov.
- **Beloveža:** Anna Feckaninová 75 rokov.
- **Becherov:** Jozef Fedorko 81 rokov.
- **Bernolákovo:** Ludmila Biskupičová 81, Magdaléna Navarová 75, Milan Vároš 60 a Jana Vlčková 45 rokov.
- **Bratislava 12:** Helena Hrinkaničová 82 rokov.
- **Bratislava 20:** František Moravický 80 rokov.
- **Bratislava 39:** Vilma Bachledová 85 a Vladimír Chmelko 80 rokov.
- **Brezno 1:** Ing. Bartolomej Holindák 85 rokov.
- **Čierna n/Tisou:** Margita Košíková 60 rokov.
- **Čierny Balog:** Mária Koreňová 65 a Jozef Chomič 60 rokov.
- **Čierny Potok:** Štefan Kapec ml. 25 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Anton Botka 85 rokov.
- **Dolný Kubín:** Branislav Thuršký 93 a Peter Hunčaga 84 rokov.
- **Družstevná pri Hornáde:** Alžbeta Daduláková 95 a Helena Jergová 89 rokov.
- **Giraltovce:** Ján Čurlík 65 a František Vojček 60 rokov.
- **Hostie:** Helena Komárová 75 a Martin Benček 45 rokov.
- **Hrabské:** Jozef Kolcun 55 rokov.
- **Humenné 2:** Anton Barnišin 65 rokov.
- **Kamienka:** Juraj Vančík 80 a Ing. Benjamín Blaha 60 rokov.
- **Klenovec:** Anna Bálintová 80 rokov.
- **Kochanovce:** Gabriela Pajunková 60 rokov.
- **Košice Juh:** Ing. Peter Košťál 65 rokov.
- **Kráľovský Chlmec:** Ladislav Bodzáš 65 rokov.
- **Kurov:** Štefan Dzamba 75 rokov.
- **Kuzmice:** Andrej Ivan 75 rokov.
- **Lipany:** Anna Džúrová-Trnovská 91 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Gizela Revajová 84 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Mária Chrapčiaková 90, Zuzana Hrušková 80 a Ing. Štefan Škola 65 rokov.
- **Lubietová:** Rudolf Čias 65 a Martina Grofčíková 35 rokov.
- **Medzibrod:** Jozef Zeman 65 rokov.
- **Michalany:** Vlastimil Kunderát 20 rokov.

- **Myjava:** Ing. Ján Závodný 84 a Lukáš Adamec 30 rokov.
- **Nitra:** Eva Mlyneková 70 rokov.
- **Nitra – Dolné mesto:** Tomáš Pavlovič 97, Eugénia Bihunčová 94 a Vlastimil Hromada 86 rokov.
- **Nitra – Horné mesto:** Vojtech Kertész 86 a Tatiana Čechová 55 rokov.
- **Novosad:** Mgr. Ondrej Kseňák 40 a Bibiana Levická 45 rokov.
- **Ostrý Grúň:** Mária Vaiglová 82, Antónia Remenárová 75, Karol Seget 70 a Viera Angletová 65 rokov.
- **Partizánske:** Agneša Minárová 92, Ing. Dušan Marek 80, Eliška Judínyová 80, Jozef Ďuriš 75, Júlia Horváthová, Božena Šišková, Jozef Starších a Anna Badinská 70, Daniela Turčeková 65 rokov.
- **Partizánska Ľupča:** Gizela Matulová 93, MUDr. Anna Laciiová 85, Anna Jacková 75, Ing. Ladislav Kollársky 70 a Ľubica Jurisová 65 rokov.
- **Plechotice:** Marta Rusnáková 60 rokov.
- **Pohorelá:** Mária Bugajdová 65 a Július Kokavec 65, Mária Hazáková 60 a Bc. Branislav Tlučák 40 rokov.
- **Rajec:** Anna Michlíková 75 a Viktor Chupaň 65 rokov.
- **Rimavská Sobota 2:** Lenka

- Kajánková 89 rokov.
- **Revúca, gen. Viesta:** Ján Debnár 86, Zuzana Hradická 85, Ján Remper 80, Helena Hanuštiaková a Ján Oravec 65 rokov.
- **Rožňava:** Anna Brežňanová 92, Magdaléna Fedorová 85 a Darina Gemerská 65 rokov.
- **Sečovce 2:** Štefan Donič 87 a Renáta Kantuláková 55 rokov.
- **Sereď:** Eva Csepreghyová 80 rokov.
- **Senec:** Mgr. Anna Mokrašová 75 rokov.
- **Skalité:** Richard Horeličan 40 rokov.
- **Snakov:** Vladislav Štefanov 55 rokov.
- **Spišská Nová Ves:** RNDr. Mária Kubovská 60 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** Magdaléna Barnovská 70 a Oľga Jančíšinová 65 rokov.
- **Streda n/Bodrogom:** Mikuláš Došu 50 rokov.
- **Sučany:** Mária Milanová 83 rokov.
- **Svidník:** Mária Maguláková 72, Peter Barilla 65 a Marián Geci 50 rokov.
- **Svit:** Mária Gulvasová 81, Kristína Novotná 65 a Karol Floriančíč 50 rokov.
- **Tlmače:** Rozália Sklenková 70 rokov.
- **Trebišov 2:** Miroslav Štabrila 65 rokov.

- **Trenčín 1:** Jozefína Strápekova 97, Marta Trebatická 95, Ing. Magda Košútová a Pavol Pelech 65 rokov.
- **Trenčín 2:** Zuzana Sýkorová 87 rokov.
- **Trenčianske Teplice:** Slávka Mráziková a Mária Pšenčíková 75, Anna Šimová 70 rokov.
- **Trnava 1:** Viktor Chmúra 98, Helena Pagáčová 93, Mária Novotná 80 a Helena Fričová 75 rokov.
- **Veľaty:** Mária Garanská 65 rokov.
- **Vidiná:** Kalim Tóth 45 rokov.
- **Vráble:** Mária Mikleová 81 rokov.
- **Vyšná Oľšava:** Ľubica Mašlejová 60 rokov.
- **Vyšný Tvarožec:** Rudolf Babela 70 rokov.
- **Zemplínske Hradište:** Júlia Bíla 91 rokov.
- **Zemianske Kostolany:** Eleonóra Dudeková 70, Štefan Hanus 65 a Eva Bizubová 60 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Mária Borguľová 84 rokov.
- **Žiar nad Hronom:** Viktória Gibasová 85 a Vincent Červeň 89 rokov.
- **Želiezovce:** Jozef Haller 75 a Zuzana Králiková 70 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Storočná jubilantka

Dňa 4. apríla 2020 sa dožila 100 rokov pani Helena Pekárová, pozostala po partizánovi v Štefánikovej brigáde u kpt. Reptu, ktorá bola dlhé roky pokladníčkou v ZO SZPB Ladce.

Pani Pekárová dodnes číta dvojtýždenník Bojovník, číta po slovensky, po česky i po maďarsky a úplne triezvo sleduje dnešnú politiku. Má názor, že dnes panuje silná rusofóbia.

K jubileu sme jej boli zagrátulovať až po zmiernení karantény.

Anna Zabáková, tajomníčka ObIV SZPB Nitra

Gratulácia povstaleckému vojakovi

Výbor a ZO SZPB č. 37 Bratislava Petržalka úprimne a srdečne blahoželá svojmu členovi Jakubovi Danižovi, ktorý sa 22. júla 2020 dožil 98 rokov.

Vzácnym oslávenec je priamym účastníkom SNP, ktorého sa so zbraňou v ruke zúčastnil ako vojak 1. čs. armády na Slovensku. Členom SZPB je od roku 1969.

Vzácnemu oslávenecovi želáme do ďalších rokov hlavne dobré a trvalé zdravie, šťastie a pohodu. Nech ešte dlho svojou prítomnosťou teší svojich najbližších.

Mnoga ljeta, živió! Vzácnym oslávenec.

Za výbor ZO SZPB ďakuje J. Luňový

Blahoželanie do Humenného

V týchto dňoch sa funkcionári ObIV SZPB v Humennom dožili okrúhlych životných jubilej:

Člen Predsedníctva ÚR SZPB, predseda ObIV SZPB a predseda ZO SZPB v Kamienke Benjamín Blaha 60 rokov; predseda OblRK a predseda ZO SZPB Humenné č. 2 Anton Barnišin 65 rokov a členka predsedníctva ObIV a tajomníčka ZO SZPB Kochanovce Gabriela Pajunková 60 rokov.

Srdečne im blahoželáme k významným životným jubileám. Predsedníctvo Oblastného vý-

boru SZPB v Humennom si vysoko váži a oceňuje ich aktívny prínos pre SZPB. Do ďalších ro-

kov im želáme veľa krásnych a šťastných dní, pevné zdravie a životný optimizmus. Tešíme sa na ďalšiu aktívnu spoluprácu.

Predsedníctvo ObIV SZPB v Humennom

Odišiel nám posledný priamy účastník SNP

Z našej ZO SZPB Zlatý Potok – Zvolen nám 6. augusta 2020 navždy odišiel posledný priamy účastník SNP Ladislav Ides, ktorý sa minulý mesiac dožil 94 rokov.

Češ' jeho pamiatke.

Viera Nociarová

Navždy sme sa rozlúčili

- **Banská Bystrica, Tr. SNP:** s 80-ročnou Máriou Svitkovou.
- **Čierny Balog:** so 70-ročným Štefanom Štulrajterom.
- **Liptovský Mikuláš:** so 73-ročnou Máriou Zubekovou, s 93-ročným Vojtechom Rázusom, s 93-ročným Zuzánkom Kulinom a 93-ročným Michalom Kočanom – všetci boli priami účastníci protifašistického odboja.
- **Partizánske:** so 77-ročným Pavlom Tóthom a 91-ročným Jozefom Kollárom.
- **Partizánska Ľupča:** s 84-

- ročným Jozefom Chalupkom.
- **Rimavská Sobota:** so 77-ročným Ing. Pavlom Brndiarom, predsedom ObIV SZPB v Rimavskej Sobote, dlhoročným členom ÚR SZPB.
- **Rožňava:** so 77-ročnou Magdalénou Nogeovou.
- **Trnava:** s 89-ročnou Alžbetou Markotánovou.
- **Trenčín 1:** so 68-ročnou Mgr. Martou Tisoňovou.
- **Zvolen – Zlatý Potok:** s 94-ročným Ladislavom Idesom.

Češ' ich nehynúcej pamiatke!

Umením proti fašizmu

Výstava *Slovenské umenie proti fašizmu* je od 11. augusta do 3. septembra 2020 prístupná verejnosti v Dvorane Ministerstva kultúry SR na nám. SNP v Bratislave.

Klub výtvarných umelcov a teoretikov v spolupráci s MK SR ju pripravil pod záštitou Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov.

Umelecké a mravné odkazy boja proti fašizmu pripomínajú vystavené **sovietske vojnové plagáty z obdobia SNP, Povstalecký skicár** (F. Zvarík – kresby ceruzkou 1944), **Partizánka Jana** (E. Lazinovská – olej 1973), **Poslovia mieru** (Ľudovít Fulla – farebný linoryt 1959), **Hlava sovietskeho vojaka** (Alexander Trizuljak – štúdia ústrednej plastiky Pamätníka Červenej armády na Slavíne v Bratislave, bronz 1959) a ďalšie umelecké skvosty protifašistickej tvorby slovenských umelcov. „Sú zárukou hodnotného umeleckého zážitku“, pripomína kurátor výstavy Ladislav Skrak. Na vernisáži sa zúčastnil aj predseda SZPB Pavol Sečkář. – vič –

Knihy: Lásky v tieni vojny

Iva Vranská Rojková (1963) je slovenská spisovateľka, autorka odbornej literatúry, poézie, kníh pre deti a mládeže a prózy. Dodnes vydala knihy *Davidov odkaz*, *Krídluška v krajine trňov* a ďalšie. Jej najnovšou knihou je román opisujúci hrôzy vojny na Ukrajine s názvom *Láska v tieni vojny*. Vydalo ho Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov.

Vojna o lásku a vojna devastujúca lásku – to sú dve vzájomne sa prelínajúce roviny príbehu mladej dvojice, ktorú rozdelí súčasný vojnový konflikt. Igor, pobúrený násilným prevratom v Kyjeve a otrasený upálením ľudí v Odeze, pocíti hlas svedomia i korene predkov, preto odchádza ako dobrovoľník do novorosijskej (zrejme tu ide o malorossijskej – pon. Bojovník) domobrany. Nina retrospektívne skúma hlbiny ich lásky, aby v nich načerpala silu a našla cestu, ako ďalej žiť.

V umeleckej výpovedi sa prelína do duše vnikajúca lyrizovaná próza s dynamikou epického románu, rozšíreného o bohaté faktografické informácie, približujúce pravdivý obraz udalostí na Ukrajine. Lásky v tieni vojny je zároveň generačnou výpoveďou z čias rýchlych ťahov na geopolitickej šachovnici a novej vlny vojnovéj eskalácie. Ako sa vyvíjali udalosti na Ukrajine? Čo vieme z médií? Čo sa skutočne deje? Bojujú v Novorosiji (zrejme v Malorossiji – pozn. Bojovník) teroristi či domobrana? Sme sme zatvárať oči pred banderizmom? Čítajte a premýšľajte...
Davidva.sk, 25. 7. 2020

Výstava replík plagátov z 2. sv. vojny v Prahe

Od 13. júla 2020 je v Palácových záhradách pod Pražským hradom dokumentárna výstava replík plagátov z 2. sv. vojny. Záštitu nad ňou prevzal český prezident Miloš Zeman a blahoželanie zaslal aj ruský prezident V. Putin.

Výstava je antifašistickou propagáciou predovšetkým hlavných štátov, ktoré v rokoch 1939 až 1945 bojovali proti nemeckému a japonskému teroru.

Súčasťou výstavy sú aj novinové výstrižky a hlavne autentické zvukové nahrávky aktérov Mníchova, popredných fašistov, slávne hlásenie o porážke Nemcov pri Stalingrade, zvuky sirén alebo Stalinov neznámy prejav z 2. septembra 1945, kedy kapitulovalo Japonsko.

Kvôli turistickému ruču je text v angličtine, nemčine, ruštine a češtine. Obdobná expozícia vo svete momentálne nie je a usporiadateľ, Jazzová sekcia, ju zorganizovala ako pripomienku nielen

statočnosti víťazných mocností, ale aj toho, že stredná Európa už 75 rokov žije v mieri.

Jazzová sekcia už takúto výstavu raz usporiadala, no tohto roku jej žiadosť o dotáciu na technické práce ministerstvo kultúry odložilo a celá expozícia je preto hračená z vrecka antifašistov.

Podľa cestenoviny1.eu, 23. 7. 2020

Postreh z výstavy

Rytieri nebies po 75 rokoch „pristáli“ v Lučenci

Moja zvedavosť o ohlásenú výstavu „Rytieri nebies“ v mestskom múzeu v Lučenci ma zlákala. Navštívil som ju so synom Slávkom.

O podrobnostiach výstavy nás podrobne informovala už pri kupovaní vstupeniek lektorka Marta Hudecová. Veľmi bola prekvapená, keď som jej uviedol, že na výstavu som prišiel aj preto, aby som videl môjho osobného priateľa z čias štúdií na VŠ v Prahe „eso“ pilota SNP Františka Fajtla Stanislava Hlučku.

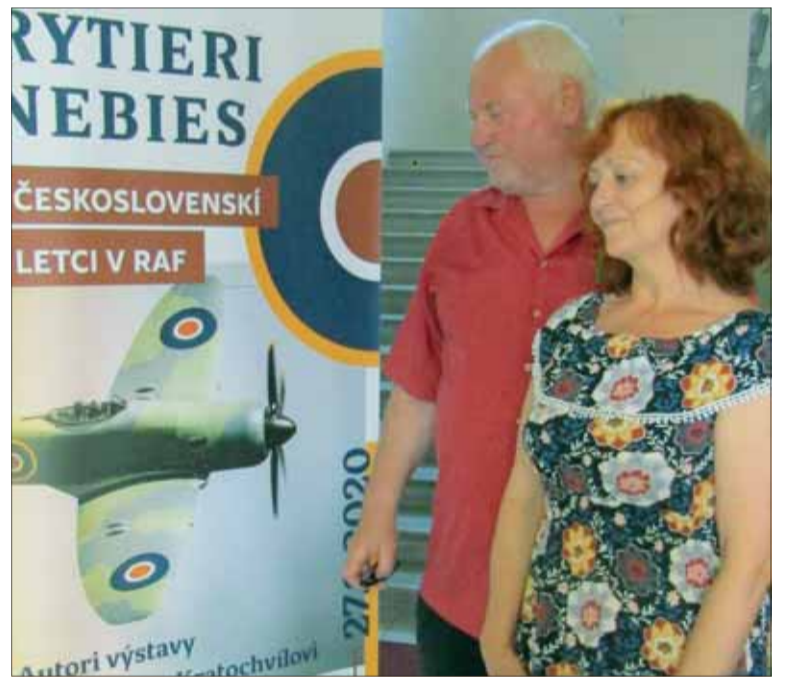
Jej pohľad nasvedčoval akési podozrenie. Možno, že som chvastoš. No rýchlo sa to zmenilo, keď som našiel panel a na ňom svojho priateľa Standu.

Ak môžem, v tejto súvislosti by som záujemcom odporučal prečítať si publikácie o čs. letcoch vo V. Británii „Ako sa plaší smrť“ alebo spomienky generála Františka Fajtla „Prví doma“, kde hodnotí svoje rozhodnutie odísť so svojimi druhmi do ZSSR. Bol totiž presvedčený, že „západní spojenci“ nemali záujem o skorú porážku nacistického Nemecka. Má to dokázať aj fakt, že Briti otá-

pali s ich presunom do ZSSR – transport trval vyše mesiac a „krvilačný Stalin“ zariadil ich presun na leteckú základňu z Teheránu za tri hodiny!!!

Ako predsedovi ZO SZPB

armádneho generála Ludvíka Svobodu mi je len ľúto, že takáto krásna výstava nemôže byť realizovaná aj v našom „najkrajšom zapadákov“ v obci Čierny Potok, odkiaľ pochádzali príslušníci „Zvolenského stíhacieho pluku“ Július Patuš a František Hříň. Jozef Pupala

Na snímke Marta Hudecová a J. Pupala.

Blahoželáme jubilantovi Jurajovi Vancíčkovi

Do maličkaj dediny na východe Slovenska menom Kríže v bardejovskom okrese zavítal ako jej nový obyvateľ 21. augusta 1940.

Ako malý chlapec zažil útrapy druhej svetovej vojny, na ktoré nerád spomína. Do obce Kamienka prišiel v roku 1962 ako začínajúci učiteľ, neskôr sa stal zástupcom a riaditeľom základnej školy v Kamienke, okres Stará Ľubovňa.

Po celý svoj život mal kladný vzťah k mládeži a hlavne k športu a kultúre. Od roku 1999 je predsedom ZO SZPB. Jeho pôsobenie je vidieť aj

v JDS, v speváckej skupine Barvinok v Kamienke a vo vedení obecnej knižnice. Osobitne kladný vzťah má k mládeži, medzi spoluobčanmi presadzuje ľudské spolunažívanie.

Pri príležitosti 80-teho životného jubilea mu výbor ZO SZPB v Kamienke vyslovuje úprimné poďakovanie za prácu v prospech spoločnosti, želá mu do ďalších dní veľa síl, pevného zdravia, porozumenia, elánu, ako aj radosti v kruhu jeho najbližšej rodiny, priateľov a známych.

„Na mnohaja i blahaja lita pane jubilare“.

Bohumila Augustínová, tajomníčka ZO SZPB

Zomrela Edita Grosmanová, ktorá prežila 1. transport dievčat do Auschwitzu

V sobotu 1. 8. zomrela vo veku 96 rokov Edita Grosmanová, rodená Friedmanová, ktorá bola v prvom dievčenskom transporte z Popradu do koncentračného tábora Auschwitz-Birkenau. Informovalo o tom združenie Post Bellum s odvolaním sa na syna Georgea Grosmana.

„Ako mladé dievča prežila holokaust. Spolu so sestrou Leou bola medzi tisíc dievčatami v prvom dievčenskom transporte z Popradu. Lea Auschwitz neprežila.“

Edita sa po vojne vydala za Ladislava Grosmana, autora scenára oscarového filmu *Obchod na korze*. Podlomené zdravie z obdobia vojny ju sprevádzalo celý život. Ona však statočne bojovala. Až dodnes,“ uviedlo Post Bellum na sociálnej sieti.

Podľa pravda.sk z 2. 8. 2020

